

BITLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
İSLAMİ İLİMLER FAKÜLTESİ YAYINLARI

BİDER

BITLİS
İSLAMİYAT DERGİSİ

2020
BAHAR
CİLT: 2
SAYI: 1

Grafik Tasarım: Cumali GÜZELKAYA

BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ İSLAMİ İLİMLER FAKÜLTESİ YAYINLARI

BİTLİS İSLAMİYAT DERGİSİ
(BİDER)

JOURNAL OF BITLIS ISLAMIC STUDIES

مجلة بدليس للإسلاميات

Yıl: 2020 – Cilt: 2 – Sayı: 1 Haziran/Bahar Dönemi BİTLİS

BİTLİS İSLAMİYAT DERGİSİ (BİDER)

Journal of Bitlis Islamic Studies

مجلة بدليس للإسلاميات

Altı ayda bir yayımlanan ulusal hakemli bir dergidir

e-ISSN: 2687-2102

Yayıncı / Publisher

Bitlis Eren Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Bitlis, Türkiye

Sahibi / Owner

Bitlis Eren Üniversitesi Adına Rektör

Prof. Dr. Erdal Necip YARDIM

Editör / Managing Editor

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim BARCA

Yabancı Dil Editörü / Foreign Language Editor

Dr. Öğr. Üyesi İsmail EKİNCİ

Editör Yardımcıları / Associate Editors

Arş. Gör. Mahmut Metin TÜRKOĞLU

Arş. Gör. Mehmet Sabır ŞAYBAK

Arş. Gör. Muhammed UĞURLU

Posta Adresi: Bitlis Eren Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Rahva Yerleşkesi Beş Minare Mahallesi Ahmet Eren Bulvarı 13000 Merkez/BİTLİS

Telefon: 90 (434) 222 00 45 e-posta Adresi: bider@beu.edu.tr

Yayın Kurulu / Editör Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Abdurrahman CANDAN	(Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN	(İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet YILDIRIM	(Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM	(Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Hasan ÇİÇEK	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Müfit Selim SARUHAN	(Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet YOLCU	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Doç. Dr. Harun ÇAĞLAYAN	(Kırkkale Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet DİNÇOĞLU	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÖZDEMİR	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Cengiz KANIK	(Siirt Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Hekim TAY	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mansur TEYFUR	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ALTIN	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Musa TURŞAK	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ramazan TARİK	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Şükrü AYRAN	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Zeki AKTAŞ	(Bitlis Eren Üniversitesi)

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Abdullah ÜNALAN	(Siirt Üniversitesi Hadis)
Prof. Dr. Abdurrahman ACAR	(Dicle Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Abdülhamit BİRİŞİK	(Marmara Üniversitesi Tefsir)
Prof. Dr. Abdürrezzak MARZUK	(Fas Mağrib Merakiş Kadı İyaz Üniversitesi)
Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN	(İstanbul Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Ali BAKKAL	(Akdeniz Üniversitesi Fıkıh)
Prof. Dr. Cemalettin ERDEMCİ	(Siirt Üniversitesi Kelam)
Prof. Dr. Edip ÇAĞMAR	(Dicle Üniversitesi Arap Dili ve Belağatı)
Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM	(Ankara Üniversitesi Hadis)
Prof. Dr. Hasan ÇİÇEK	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Felsefe Tarihi)
Prof. Dr. Hasan ONAT	(Ankara Üniversitesi İslâm Mez. Tarihi)
Prof. Dr. Hikmet AKDEMİR	(Hitit Üniversitesi Tefsir)
Prof. Dr. Hüseyin PEKER	(19 Mayıs Üniversitesi Din Psikolojisi)
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN	(Necmettin Erbakan Üniversitesi Kelam)
Prof. Dr. Kasım ŞULUL	(Harran Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Mehmet AZİMLİ	(Hitit Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Mehmet Salih ARI	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Metin BOZAN	(Dicle Üniversitesi Mezhepler Tarihi)
Prof. Dr. Murat AKGÜNDÜZ	(Harran Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Mustafa ÖZKAN	(Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Musa Kazım YILMAZ	(Harran Üniversitesi Tefsir)
Prof. Dr. Müfit Selim SARUHAN	(Ankara Üniversitesi İslâm Felsefesi)
Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ	(Necmettin Erbakan Üniversitesi Kelâm)
Prof. Dr. Sahip BEROJE	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İslam Hukuku)
Prof. Dr. Şaban ÖZ	(Sütçü İmam Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Yusuf Ziya KESKİN	(Harran Üniversitesi Hadis)
Prof. Dr. Ebubekir SİFİL	(Yalova Üniversitesi Hadis)
Dr. Ali es-SÜVEYHİRİ	(Suudi Arabistan Mekke Eğitim Bak.)
Dr. Hadi EKBERZADE	(Al-Mustafa Üniversitesi Fars Dili ve Edebiyatı)

Sayı Hakemleri

Prof. Dr. Abdullah ÇOLAK	(Hitit Üniversitesi)
Prof. Dr. Berrin Evrim ERDOĞAN	(Boğaziçi Üniversitesi)
Doç. Dr. Adnan MEMDUHOĞLU	(Siirt Üniversitesi)
Doç. Dr. Bayram KANARYA	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Davud IŞIKDOĞAN	(Dicle Üniversitesi)
Doç. Dr. Erdem KARACA	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet DİNÇOĞLU	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman ECE	(Siirt Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÖZDEMİR	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Cengiz KANIK	(Siirt Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Musa TURŞAK	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Harun KIYLIK	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Osman Murat DENİZ	(Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ramazan TARİK	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Şükrü AYRAN	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Zeki KESKİN	(Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi)

BİTLİS İSLAMİYAT DERGİSİ (BİDER)
Araştırma Makaleleri / Research Articles

Medeni ŞAVLI

ŞÂFİİ USÛLCÛLERE GÖRE İCTİHAT EHLİYETİ

COMPETENCE OF RULING CASE ACCORDING TO SHAFFI PROCEDURE

1-16

Ali BALTACI

DOĞU VE BATI DÜŞÜNÇESİNDE DİNİ ÇEŞİTLİLİK: BİR GİRİŞ DENEMESİ

RELIGIOUS DIVERSITY IN EASTERN AND WESTERN THOUGHT: AN INTRODUCTION ESSAY

17-26

Kadri ÖNEMLİ

İNSANIN DÜŞÜNCE VE DAVRANIŞLARINA ETKİSİ BAĞLAMINDA PEYGAMBER KISSALARININ

DEĞERLENDİRİLMESİ

EXAMINING PROPHETS' PARABLES WITH REGARDS TO THEIR IMPACTS ON HUMAN'S THOUGHTS AND EMOTIONS

27-41

Derviş DOKGÖZ

TÂHİRÜ'L-MEVLEVÎ'NİN "GECE NAMAZI" ADLI MAKALESİ VE TEHECCÜD NAMAZININ HÜKMÜNE DAİR GÖRÜŞLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

THE ARTICLE CALLED "NIGHT PRAYER" BY TÂHİRÜ'L-MEVLEVÎ AND EVALUATION OF OPINIONS ABOUT THE DECREE OF TAHAJJUD PRAYER

42-60

Ahmet ÖZDEMİR

KUR'ÂN VE BAZI İSLAM ÂLİMLERİ AÇISINDAN YARATILIŞ VE EVRİMCİ GÖRÜŞ

CREATION AND EVOLUTIONARY OPINION IN TERMS OF THE QUR'AN AND SOME ISLAMIC SCIENCES

61-76

Çeviri Makale / Translation Article

Cevat DOĞMAÇ

ŞER'Î NASLAR KONUSUNDA CUMHÛR İLE HANEFÎLER ARASINDAKİ TEARUZ SORUNUNU GİDERME YOLLARI

WAYS TO RESOLVE THE TA'ARUDH PROBLEM OF THE LEGAL TEXTS BETWEEN JUMHÛR AND HANAFÎ

77-95